

Forma nordiskt elituniversitet

Svenska Dagbladet den 11 juni 2007 kl 00:00,

Fyra av fem företagsledare i världen säger att Kina är det land där deras nästa investering kommer att hamna. Det betyder att ett litet land som Sverige riskerar att bara få smulor från de stora företagens satsningar.

En väg att undvika att marginaliseras och att konkurrera på bättre villkor är att utnyttja vår delaktighet i den nordiska regionen. Tillsammans med de övriga nordiska länderna kan vi göra Norden attraktivt för investerare från hela världen.

Antalet länder i världen har vuxit från 74 i slutet av andra världskriget till strax under 200 i nutid. Med hänsyn tagen till en utländsk investerares transaktions- och sökkostnader betyder denna mångdubbling av potentiella marknader att det lilla landet i periferin löper stor risk att marginaliseras i kampen om de ingående investeringarna. Kinas roll det kommande decenniet gör debatten om hur vi ska klara oss angelägen.

Sverige noterar – precis som andra nordiska länder – toppositioner på ett antal av världens ranking- listor – ett faktum som skulle kunna hjälpa oss inför den kommande utvecklingen på globaliseringsområdet.

Låt mig komma med några konkreta förslag där vi tillsammans kan göra skillnad. Genomförandet av dessa bör sedan kompletteras med inrättandet av ett Nordic Investment Agency för att skapa intresse för regionen internationellt. Det handlar här om att föra ut information om regionen som helhet och med draghjälp av regionens storlek få den utländske investeraren att varsebli de enskilda ländernas potential.

Varken Sverige eller något av de andra nordiska länderna har ett tillräckligt stort befolkningsunderlag för att skapa ett toppuniversitet som Harvard eller Stanford. Etablera därför ett nordiskt toppuniversitet – avgiftsfinansierat med stora möjligheter till stipendier för ekonomiskt mindre bemedlade studenter.

Norden behöver ett elituniversitet för export av kunskap globalt och för att bättre kunna attrahera eliten av forskare och studenter från hela världen. Utländska studenter och forskare skall också ges större möjlighet än idag att stanna kvar i Norden och ”betala av” eventuell skuld. Det återstår ännu en del hinder för gränsöverskridande finansiell verksamhet i Norden. Så har exempelvis inte Nordea möjlighet att ha representationskontor i de nordiska länderna utan måste etablera sig med dotterbolag i varje land med de nackdelar detta innebär. Bakgrunden till denna restriktion står att finna i insättningsgarantin. Inrättandet av en gemensam nordisk myndighet för finansmarknadsövervakning och en gemensam insättningsgaranti skulle hantera detta problem.

De nordiska länderna har alla det gemensamt att de är högskatteländer. Staten har tagit hand om större delen av kakan och fördelat den. Priset för denna trygghet har blivit ett lågt individuellt sparande.

En nyligen publicerad undersökning visar att svenskarna ligger i botten i Europa vad

avser privat förmögenhet, vilket missgynnar nyföretagandet. För att råda bot på problemet med den privata förmögenhetsbildningen i Norden borde Nordiska Investeringsbanken (NIB) få nya direktiv innebärande en ny risk- profil och rollen att svara för riskkapitalförsörjningen i ett mycket tidigt skede av nordiskt nyföretagande. Bolag bör kunna flytta fritt inom Norden. Ifall en företagsledare idag vill flytta sitt företag från Köpenhamn till Malmö måste han eller hon först avveckla företaget i Danmark med åtföljande ekonomiska konsekvenser och sedan starta ett nytt bolag i Sverige.

En gemensam nordisk bolagsform för en gemensam marknad med fri rörlighet är därför en idé de nordiska statsministrarna borde sätta högt på dagordningen.

Statsministrarna i de nordiska länderna kommer om en vecka på det nordiska statsministermötet i Finland att diskutera gemensamma nordiska initiativ för att möta globaliseringens utmaningar.

Att ta fasta på dessa mina förslag visar att våra länders regeringar tar hotet om en marginalisering på allvar.

Lars Oxelheim

professor Ekonomihögskolan, Lunds universitet, Institutet för Näringslivsforskning och Fudan University, Shanghai.